

WAT ZIJN DE KOPPELKANSSEN?

STELLING BREDAG-EERTRUIDENBERG

Parallel met het verleden:

Vroeger was het zo dat Brabant de (veiligheids)belangen van Holland bewaakte.

Nu is het zo dat een goede water- en bodemkwaliteit in Brabant ook belangrijk is voor de rest van Nederland. Biesbosch als drinkwaterreservoir voor de zuidelijke randstad.

Benut het systeem dat Menno van Coehoorn heeft achtergelaten om water vast te houden.

LEGENDA

- hoofdwegen
- bebouwing
- erfgoed
- sluizen stuwen
- waterkerende dijk
- verdwenen dijk
- relict dijk
- waterberging
- water
- inundatie vlakken
- natura 2000
- natuur netwerk nederland
- bos
- groen

Linielandschap in de regio Breda-Geertruidenberg is minder herkenbaar dan in andere regio's

- Gebruik van kunst om dit weer (beter) zichtbaar te maken
- Verbeteren waterverbindingen om Zuiderwaterlinie zichtbaarder te maken

'Kennisdeling over water met mensen.'

(bijvoorbeeld: wat zijn wadi's?)

'Maak een verbinding met de lokale bevolking. Bijvoorbeeld door een campagne als De drinkbare Zuiderwaterlinie.'

Herontwikkeling van moerasgebieden zoals die in het verleden waren.

Landschap langs de linie als ingenieurslandschap: maakbaar landschap voor drooglegging en inundatie. Vandaag de dag heeft het ook de rol van een maakbaar landschap met o.a. fabrieken, spoorwegen en woningbouw.

KOPPELKANSSEN

Durf net als Menno van Coehoorn groot te denken – betrek de geschiedenis van de Zuiderwaterlinie om het water- en natuurbeleid nog meer kwaliteit te geven.

In vergelijking met andere regio's is het hier minder geschikt voor waterberging, maar daarentegen zijn er allerlei mooie locaties voor natuur, recreatie en waterbuffering.

Koppel bewoners aan hun gebied met woningbouw:

- "Drijvend wonen"
- Neem bouwaspecten uit historische periodes op
- Betrek de beleefbaarheid van de waterlinie in ontwerpen, inrichting en locatie

Benut samenwerkingen met bijvoorbeeld HWBP-projecten (HWBP is een alliantie van de waterschappen en Rijkswaterstaat die versterking van de dijken voor een waterveilig Nederland in 2050 ondersteunt). Dit om de zichtbaarheid van de Zuiderwaterlinie te vergroten.

'Benut recreatie als middel om de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de Zuiderwaterlinie te vergroten.'

'Verbind de transitie van de landbouw met de Zuiderwaterlinie door landbouwgronden om te zetten of mede te gebruiken voor natuurgebied, waterbergingsgebied, nieuwe waterminnende teelten (riet, lisdode) met nieuwe verdienmodellen en regeneratieve landbouw.'

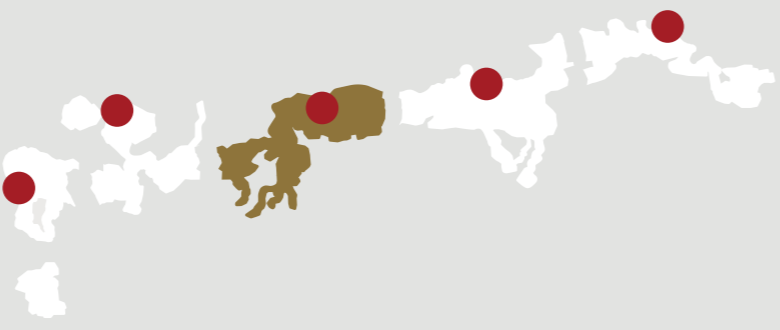
Voor de bewoners in en langs de Zuiderwaterlinie is het "Leven met het water geen rode, maar een blauwe draad".

ATELIER MENNO'S REIS

VERBODEN DOOR WATER

De Zuiderwaterlinie is een unieke ketting van historische vestingsteden en hun ommeland, verbonden door het typisch Nederlandse verhaal van verdedigen met water. Om vijandelijke troepen uit onder andere Spanje en Frankrijk tegen te houden, zette men het land rondom vestingsteden onder water. 'Inundatie' wordt dat genoemd. Fries strateeg en vestingbouwer Menno van Coehoorn (1641 – 1704) begreep dit als geen ander en ging 325 jaar geleden, in opdracht van de Staten-Generaal, op inspectiereis. Daarmee legde hij de basis voor wat we nu kennen als de Zuiderwaterlinie. Met zijn innovatieve geest en strategische kennis was hij de juiste persoon op de juiste plek. Hij bestudeerde de natuurlijke hoogtes en laagtes van het landschap en verbond op basis daarvan de bestaande verdedigingswerken met inundatiegebieden (gebieden die gecontroleerd onder water gezet konden worden) en enkele extra vestingwerken. Geïnspireerd door het werk van Menno van Coehoorn trad de Zuiderwaterlinie in zijn voetsporen en herbeleefde zijn inspectiereis.

Tijdens diverse activiteiten en evenementen kwamen verleden, heden én toekomst samen. Het erfgoed van de Zuiderwaterlinie vormt een inspiratiebron en versneller voor de huidige maatschappelijke opgaven. Denk aan klimaatverandering, water- en natuurbeheer en woningbouw. Daarom gingen bewoners, ambtenaren en experts tijdens de zogenaamde 'ateliers' in gesprek over de toekomst van het linielandschap. Deze 'Menno's van nu' deelden, onder begeleiding van Studio 1:1, hun kennis en ideeën vanuit de thema's water, natuur en erfgoed. Welke opgaven staan de Zuiderwaterlinie te wachten? En hoe kan de Zuiderwaterlinie vanuit haar kennis en historische verhaal die inspiratiebron en aanjager zijn voor de toekomst? Elk atelier leidde tot unieke, verfrissende inzichten. Die uitkomsten en koppelkansen zijn in deze kaart samengevat. Door hier samen aan te werken kunnen we komen tot de oplossingen die we zo hard nodig hebben.

water

natuur

erfgoed